

**DESIGNING AND UTILIZING
POSTERS TO DEVELOP EMERGENCY
COPING SKILLS FOR PRIMARY
SCHOOL STUDENTS**

Vu Thi Lan Anh^{*1}, Tran Thi Ngoc Anh²,
Bui Le Bao Chau²

and Nguyen Ngoc Thuy Trang²

¹*Faculty of Primary Education,
Hanoi National University of Education,
Hanoi city, Vietnam*

²*Student K73, Faculty of Primary Education,
Hanoi National University of Education,
Hanoi city, Vietnam*

^{*}Corresponding author: Vũ Thị Lan Anh,
e-mail: lananh.gdth@gmail.com

Received May 11, 2025.

Revised September 9, 2025.

Accepted September 18, 2025.

Abstract. Primary school students are particularly vulnerable in emergency situations such as drowning, poisoning, chemical incidents, and abuse due to their limited awareness and practical experience. Although the 2018 Primary Education Curriculum emphasizes emergency-response education through subject teaching and experiential activities, implementation remains inconsistent and ineffective. Posters with concise content, visual appeal, and memorability offer a promising tool for supporting the development of emergency response skills when designed and used appropriately. This study presents the scientific foundations, design process, and illustrative posters targeting 12 common emergency situations, and proposes practical applications in primary school teaching and student education.

Keywords: poster, emergency situation, emergency coping skills, primary school students.

**THIẾT KẾ VÀ SỬ DỤNG POSTER
PHÁT TRIỂN KĨ NĂNG ỨNG PHÓ VỚI
CÁC TÌNH HUỐNG KHẨN CẤP CHO
HỌC SINH TIỂU HỌC**

Vũ Thị Lan Anh^{*1}, Trần Thị Ngọc Anh²,
Bùi Lê Bảo Châu²

và Nguyễn Ngọc Thùy Trang²

¹*Khoa Giáo dục Tiểu học,
Trường Đại học Sư phạm Hà Nội,
thành phố Hà Nội, Việt Nam*

²*SV K73, Khoa Giáo dục Tiểu học,
Trường Đại học Sư phạm Hà Nội,
thành phố Hà Nội, Việt Nam*

^{*}Tác giả liên hệ: Vũ Thị Lan Anh,
e-mail: lananh.gdth@gmail.com

Ngày nhận bài: 11/5/2025.

Ngày sửa bài: 9/9/2025.

Ngày nhận đăng: 18/9/2025.

Tóm tắt. Học sinh tiểu học, do đặc điểm nhận thức còn hạn chế và thiếu những kinh nghiệm thực tế nên dễ gặp nguy hiểm và tổn thương khi đối diện với những tình huống khẩn cấp như đuối nước, tai nạn thương tích, ngộ độc, sự cố hóa chất hay xâm hại thân thể... Giáo dục kĩ năng ứng phó với tình huống khẩn cấp đã được đề cập đến trong Chương trình giáo dục phổ thông 2018 cấp tiểu học thông qua việc dạy học các môn học và tổ chức hoạt động trải nghiệm. Tuy nhiên, hoạt động này vẫn chưa được triển khai một cách thường xuyên, đồng bộ và hiệu quả. Poster có ưu điểm thông tin ngắn gọn, dễ ghi nhớ, màu sắc hấp dẫn, dễ gây ấn tượng với học sinh, có thể hỗ trợ tích cực cho quá trình giáo dục học sinh nếu được thiết kế bài bản, khoa học và sử dụng hợp lí trong nhà trường tiểu học. Bài báo đề cập đến cơ sở khoa học; quy trình thiết kế poster phát triển kĩ năng ứng phó với tình huống khẩn cấp cho học sinh tiểu học; thiết kế poster minh họa phát triển kĩ năng ứng phó với 12 tình huống khẩn cấp thường gặp và đề xuất các hướng sử dụng trong dạy học và giáo dục học sinh.

Từ khóa: poster, tình huống khẩn cấp, kĩ năng ứng phó với tình huống khẩn cấp, học sinh tiểu học.

1. Mở đầu

Trong những năm gần đây, vấn đề đảm bảo an toàn cho học sinh, đặc biệt là học sinh tiểu học, đã và đang nhận được sự quan tâm sâu sắc từ ngành giáo dục và toàn xã hội. Lứa tuổi tiểu học là giai đoạn quan trọng trong quá trình hình thành và phát triển các kỹ năng sống nền tảng. Tuy nhiên, do đặc điểm nhận thức còn hạn chế và thiếu những kinh nghiệm thực tế, các em dễ gặp nguy hiểm và tổn thương khi đối diện với những tình huống khẩn cấp như đuối nước, tai nạn thương tích, ngộ độc, sự cố hóa chất hay xâm hại thân thể... Thực tiễn đã cho thấy nhiều vụ việc thương tâm xảy ra với trẻ em có nguyên nhân xuất phát từ việc thiếu kỹ năng nhận diện nguy cơ, ứng phó và xử lý tình huống.

Chương trình giáo dục phổ thông 2018, cấp tiểu học đã nhấn mạnh việc hình thành và phát triển năng lực thích ứng với cuộc sống cho học sinh thông qua dạy học các môn học và tổ chức hoạt động trải nghiệm, trong đó bao gồm kỹ năng ứng phó với tình huống khẩn cấp [1]. Tuy nhiên, nội dung này vẫn chưa được triển khai một cách thường xuyên, đồng bộ và hiệu quả. Một trong những nguyên nhân là do thiếu học liệu trực quan, phù hợp với đặc điểm tâm lý và nhận thức của học sinh lứa tuổi này. Đặc điểm nhận thức nổi bật của trẻ em ở độ tuổi tiểu học là khả năng tiếp nhận thông tin tốt hơn thông qua hình ảnh trực quan, cụ thể và sinh động [2]. Điều này cho thấy, việc sử dụng các phương tiện dạy học trực quan như poster được xem là một hướng tiếp cận khả thi và hiệu quả trong giáo dục kỹ năng sống nói chung và kỹ năng ứng phó với tình huống khẩn cấp nói riêng. Poster có ưu điểm thông tin ngắn gọn, dễ ghi nhớ, màu sắc hấp dẫn dễ gây ấn tượng [3], [4]. Vì vậy poster có thể hỗ trợ tích cực cho quá trình giáo dục học sinh nếu được thiết kế bài bản, khoa học và sử dụng hợp lý trong nhà trường tiểu học. Xuất phát từ những vấn đề nêu trên, việc thiết kế và sử dụng poster nhằm phát triển kỹ năng ứng phó với tình huống khẩn cấp cho học sinh tiểu học là cần thiết, có ý nghĩa giáo dục rõ ràng. Đây cũng là hướng đi phù hợp với định hướng đổi mới phương pháp dạy học theo hướng phát triển năng lực của Chương trình giáo dục phổ thông 2018.

Trong những năm gần đây, đã có nhiều công trình nghiên cứu về phương tiện, thiết bị và việc sử dụng các phương tiện, thiết bị trong dạy học các môn học và tổ chức hoạt động giáo dục ở tiểu học như công trình của các tác giả Nguyễn Thị Thấn và các cộng sự [5], Nguyễn Thu Tuấn [6], Phó Đức Hoà, Vũ Thị Lan Anh [7],... Nghiên cứu phương tiện dạy học cụ thể như poster và sử dụng poster trong giáo dục kỹ năng cho học sinh cũng nhận được nhiều sự quan tâm của các nhà khoa học trong và ngoài nước như Phạm Việt Quỳnh, Phan Thị Hồng The, Đinh Mai Phương [8], Erren, T. C., & Bourne, P. E [3], Sari, P. K., Rostini, D., Ahmad, A., Fajarianto, O., & Yulistiani, N [4], Ilic, D., & Rowe, N [9], Ah-Sanaky, H [10],...Tuy nhiên, những nghiên cứu đề cập đến quy trình thiết kế và sử dụng không chỉ là poster rèn luyện kỹ năng ứng phó với tình huống cụ thể, ở môn học cụ thể mà là hệ thống các poster trong giáo dục kỹ năng ứng phó với nhiều tình huống khẩn cấp ở nhiều môn học, hoạt động giáo dục cho học sinh tiểu học còn mỏng. Vì vậy, hướng nghiên cứu này vẫn rất cần thiết.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Cơ sở lý luận của việc thiết kế và sử dụng poster phát triển kỹ năng ứng phó với các tình huống khẩn cấp cho học sinh tiểu học

2.1.1. Kỹ năng ứng phó với các tình huống khẩn cấp của học sinh tiểu học

Tình huống khẩn cấp được hiểu bao gồm các sự kiện, vụ việc nảy sinh trong quá trình hoạt động bất ngờ khiến chủ thể phải tích cực giải quyết ngay, không được chậm trễ để bảo đảm an toàn của chủ thể cũng như tiến trình và hiệu quả hoạt động. Các tình huống khẩn cấp thường gặp trong môi trường sống của học sinh tiểu học bao gồm: hỏa hoạn, đuối nước, thiên tai (lũ lụt, sạt lở), xâm hại, tai nạn hóa chất... Những tình huống này có thể xảy ra bất ngờ và để lại hậu quả

ng nghiêm trọng nếu học sinh không được trang bị kỹ năng phù hợp. Do vậy, giáo dục kỹ năng ứng phó không chỉ đơn thuần là truyền đạt kiến thức mà còn là quá trình hình thành thói quen, phản xạ và năng lực thực hành hiệu quả cho học sinh.

Kỹ năng ứng phó với các tình huống khẩn cấp là sự vận dụng tri thức, bằng cách lựa chọn và áp dụng những cách thức đúng đắn, phù hợp với những điều kiện nhất định, để giải quyết các tình huống nguy hiểm xảy ra bất ngờ trong cuộc sống của cá nhân và những người xung quanh, đảm bảo cho cá nhân có một cuộc sống an toàn và hiệu quả.

Kỹ năng ứng phó với các tình huống khẩn cấp của học sinh tiểu học biểu hiện ở các mặt sau:

* *Mặt nhận thức:*

- Học sinh có hiểu biết về tình huống khẩn cấp;
- Học sinh nhận thức được về cách ứng phó với các tình huống khẩn cấp;
- Học sinh nhận thức được về cách phòng tránh tình huống khẩn cấp hoặc giảm thiểu hậu quả khi gặp tình huống khẩn cấp.

* *Mặt hành vi:*

- Học sinh thể hiện được thái độ bình tĩnh khi gặp các tình huống khẩn cấp;
- Học sinh thực hiện được các hành vi ứng phó với tình huống khẩn cấp.

Việc phát triển kỹ năng ứng phó cho học sinh tiểu học cần phù hợp với đặc điểm tâm lý lứa tuổi: tư duy còn cụ thể, khả năng tự bảo vệ bản thân còn hạn chế, dễ bị chi phối bởi cảm xúc và chưa có khả năng phân tích tình huống phức tạp. Vì vậy, nội dung và hình thức giáo dục cần trực quan, sinh động, dễ hiểu, dễ nhớ, dễ thực hành.

2.1.2. Poster – công cụ phát triển kỹ năng ứng phó với các tình huống khẩn cấp cho học sinh tiểu học

Poster giáo dục là một loại áp phích hoặc tranh ảnh được thiết kế với mục đích truyền tải thông tin, kiến thức hoặc thông điệp giáo dục một cách trực quan và dễ hiểu. Các câu chữ trên poster cần được diễn đạt chính xác, ngắn gọn, súc tích [10]. Như vậy, poster có thể là một trong những hình thức truyền thông trực quan có hiệu quả trong giáo dục, đặc biệt phù hợp với học sinh tiểu học – đối tượng dễ bị thu hút bởi hình ảnh, màu sắc và thông tin ngắn gọn. Với đặc điểm nổi bật là thiết kế sinh động, tập trung vào hình ảnh minh họa, kết hợp với lời nhắn ngắn gọn, súc tích, poster giúp học sinh dễ dàng tiếp cận và ghi nhớ thông tin, đồng thời tạo ấn tượng mạnh mẽ và duy trì sự chú ý của các em.

Trong giáo dục kỹ năng ứng phó với các tình huống khẩn cấp, poster phát huy vai trò như một công cụ hỗ trợ đắc lực trong việc:

- * Cung cấp kiến thức về tình huống khẩn cấp: nhận biết, cách ứng phó ...
- * Hướng dẫn hành động cụ thể, trực quan.
- * Khuyến khích học sinh ghi nhớ và vận dụng khi gặp tình huống thực tế.

Ngoài ra, việc sử dụng poster còn góp phần tạo nên môi trường học tập an toàn, thân thiện, giúp học sinh chủ động hơn trong việc tự bảo vệ bản thân. Poster cũng dễ dàng tích hợp vào các hoạt động trải nghiệm, giáo dục ngoài giờ chính khóa, đồng thời có thể sử dụng linh hoạt tại các khu vực sinh hoạt chung như lớp học, hành lang, thư viện,... giúp tăng cường hiệu quả giáo dục.

2.1.3. Sử dụng poster phát triển kỹ năng ứng phó với các tình huống khẩn cấp cho học sinh trong giáo dục tiểu học

Trong Chương trình giáo dục phổ thông 2018, cấp tiểu học, phát triển kỹ năng ứng phó với các tình huống khẩn cấp cho học sinh được đề cập rất rõ trong yêu cầu cần đạt của các môn học và hoạt động giáo dục như Đạo đức, Tự nhiên xã hội, Lịch sử và Địa lí, Khoa học, Hoạt động trải nghiệm... Phương tiện, thiết bị dạy học ở tiểu học được quy định bao gồm nhiều loại như: vật thật, biểu đồ, sơ đồ, hình vẽ, mô hình, dụng cụ, bảng tương tác, thiết bị dạy học điện tử, các phần mềm dạy học,... [11]. Vì vậy, để phát triển kỹ năng trên cho học sinh tiểu học nhằm đạt được các yêu

cần cần đạt trong chương trình, giáo viên có thể tổ chức thông qua dạy học các môn học và tổ chức hoạt động trải nghiệm với sự hỗ trợ của đồ dùng, công cụ dạy học như poster.

Trong dạy học các môn học và tổ chức hoạt động trải nghiệm ở tiểu học, giáo viên có thể lựa chọn poster phù hợp và sử dụng trong tổ chức hoạt động học tập cho học sinh ở các pha khác nhau như khám phá (tìm hiểu và khái quát kiến thức học sinh cần nhớ để nhận biết tình huống khẩn cấp và cách ứng phó), thực hành - luyện tập (tổ chức rèn luyện kỹ năng qua các gợi ý trên poster) hay pha vận dụng (giới thiệu hoặc tuyên truyền cho bạn bè, người thân).

2.2. Quy trình thiết kế poster phát triển kỹ năng ứng phó với các tình huống khẩn cấp cho học sinh tiểu học

2.2.1. Nguyên tắc thiết kế poster phát triển kỹ năng ứng phó với các tình huống khẩn cấp cho học sinh tiểu học

Poster phát triển kỹ năng ứng phó với các tình huống khẩn cấp cho học sinh tiểu học được thiết kế đảm bảo các nguyên tắc sau:

- *Đảm bảo tính mục đích:* Mục đích của việc thiết kế poster là hướng đến phát triển kỹ năng ứng phó với các tình huống khẩn cấp cho học sinh tiểu học. Vì thế, khi thiết kế, nội dung poster đảm bảo đầy đủ thông tin khoa học về các đối tượng sử dụng có thể nâng cao nhận thức về:

- + Dấu hiệu nhận biết, nguyên nhân, hậu quả của các tình huống khẩn cấp;
- + Cách ứng phó, phòng ngừa hoặc hạn chế rủi ro khi gặp tình huống khẩn cấp;
- + Vận dụng kiến thức, kỹ năng ứng phó khi gặp tình huống khẩn cấp vào thực tiễn phù hợp với lứa tuổi học sinh tiểu học.

- *Đảm bảo tính hiệu quả:* Việc thiết kế poster phát triển kỹ năng ứng phó với các tình huống khẩn cấp cho học sinh tiểu học phải đảm bảo phù hợp với nhiều đối tượng sử dụng, đó là học sinh tiểu học, giáo viên tiểu học và cha mẹ học sinh tiểu học; phù hợp với nhiều điều kiện, hoàn cảnh sử dụng để phát triển kỹ năng ứng phó với các tình huống khẩn cấp cho học sinh tiểu học. Vì vậy, thiết kế poster trong phát triển kỹ năng ứng phó với các tình huống khẩn cấp cho học sinh tiểu học cần đáp ứng các yêu cầu:

+ Nội dung phải ngắn gọn, dễ hiểu, dễ nhớ phù hợp với đặc điểm tâm lý, nhất là đặc điểm nhận thức của học sinh tiểu học.

+ Hình ảnh minh họa phải đảm bảo vừa minh họa được nội dung thông tin cần chuyển tải đến học sinh tiểu học vừa đảm bảo tính trực quan, hấp dẫn như màu sắc tươi sáng, biểu tượng gần gũi, dễ nhận biết.

+ Chức năng phải đảm bảo cung cấp đầy đủ thông tin, hướng dẫn ứng phó với các tình huống khẩn cấp và thực hành hiệu quả; đảm bảo là công cụ dạy học hữu ích sử dụng được trong các môn học và hoạt động trải nghiệm; đảm bảo sử dụng được ở các không gian giáo dục khác nhau như ở lớp, ở trường, ở nhà.

- Poster đảm bảo phù hợp với thực tiễn giáo dục như đa dạng về kích thước (to, nhỏ), thể loại (bản cứng, bản mềm),....

- *Đảm bảo tính khả thi:* Việc thiết kế poster phát triển kỹ năng ứng phó với các tình huống khẩn cấp cho học sinh tiểu học phải đảm bảo khả thi trong các điều kiện, hoàn cảnh sử dụng. Cụ thể:

+ Khả thi trong thiết kế: Nghiên cứu cần chỉ rõ quy trình thiết kế poster đảm bảo tính khoa học, tính thẩm mỹ, phù hợp để phát triển kỹ năng ứng phó với các tình huống khẩn cấp cho học sinh tiểu học. Quy trình rõ ràng, tường minh, phù hợp để giáo viên tiểu học có thể tự thiết kế hoặc điều chỉnh cho phù hợp với nhiều tình huống khẩn cấp, nhiều đối tượng, nhiều điều kiện..., đảm bảo tính linh hoạt của Chương trình và việc triển khai thực hiện Chương trình GDPT 2018. Hệ thống poster phát triển kỹ năng ứng phó với các tình huống khẩn cấp cho học sinh tiểu học đã thiết kế minh họa vừa là nguồn học liệu, vừa là minh họa trực quan để giáo viên tiểu học có thể tham khảo hoặc tự mình thiết kế, điều chỉnh cho phù hợp.

+ Khả thi trong sử dụng: Hệ thống poster phát triển kỹ năng ứng phó với các tình huống khẩn cấp cho học sinh tiểu học có thể là nguồn học liệu trực quan cho cả giáo viên và học sinh sử dụng trong các tiết học, tiết hoạt động trải nghiệm cụ thể, có nội dung phù hợp. Ngoài ra, hệ thống poster có thể được các nhà trường tiểu học sử dụng để xây dựng môi trường giáo dục, có thể nâng cao nhận thức, rèn luyện các kỹ năng ứng phó thường xuyên, hàng ngày (ví dụ treo xung quanh lớp học, bảng tin, ...) cho học sinh. Hệ thống poster còn có thể được sử dụng để tăng cường nhận thức cho cha mẹ học sinh, tăng cường hiệu quả phối hợp giữa nhà trường và gia đình trong giáo dục học sinh ứng phó với các tình huống khẩn cấp.

2.2.2. Quy trình thiết kế poster phát triển kỹ năng ứng phó với các tình huống khẩn cấp cho học sinh tiểu học

Sơ đồ 1. Quy trình thiết kế poster phát triển kỹ năng ứng phó với các tình huống khẩn cấp cho học sinh tiểu học

Phân tích cụ thể từng bước như sau:

Bước 1: *Xác định mục đích thiết kế poster phát triển kỹ năng ứng phó với tình huống khẩn cấp cho học sinh tiểu học*

Thiết kế poster phát triển kỹ năng ứng phó với các tình huống khẩn cấp nhằm mục đích giúp giáo viên và học sinh có thêm một công cụ trực quan trong quá trình dạy học để phát triển kỹ năng ứng phó với các tình huống khẩn cấp cho học sinh tiểu học. Từ đó, giúp học sinh hiểu rõ được tầm quan trọng của việc phát triển các kỹ năng ứng phó với các tình huống khẩn cấp, có thể linh hoạt tự ứng phó khi bản thân rơi vào những tình huống khẩn cấp thường gặp trong đời sống.

Bước 2: *Xác định nội dung của poster phát triển kỹ năng ứng phó với tình huống khẩn cấp cho học sinh tiểu học*

* Muốn xác định nội dung của poster tức là các thông tin đưa lên các poster, rất cần thiết phải nghiên cứu các tài liệu. Các tài liệu bao gồm:

- Các tài liệu về các tình huống khẩn cấp và kỹ năng ứng phó với các tình huống khẩn cấp để xác định các nội thông tin về dấu hiệu nhận biết, cách ứng phó hay phòng tránh, giảm thiểu hậu quả khi gặp tình huống đó.

- Chương trình GDPT 2018 và sách giáo khoa các môn học và hoạt động trải nghiệm để xác định các nội dung về việc học sinh vận dụng kiến thức, kỹ năng ứng phó với các tình huống khẩn cấp vào thực tiễn.

* *Nội dung thông tin đưa lên các poster bao gồm:*

● *Mặt thứ nhất (mặt A) của poster:*

- Nội dung 1: Tên tình huống khẩn cấp.
- Nội dung 2: Dấu hiệu nhận biết tình huống khẩn cấp.
- Nội dung 3: Cách ứng phó với tình huống khẩn cấp.
- Nội dung 4: Bài học rút ra về tình huống khẩn cấp.

Thiết kế và sử dụng poster phát triển kỹ năng ứng phó với các tình huống khẩn cấp cho học sinh tiểu học

- Nội dung 5: Những điều cần ghi nhớ để phòng tránh tình huống khẩn cấp được viết dưới dạng 01 đoạn thơ ngắn khoảng 04 dòng.

- Nội dung 6: Số điện thoại khẩn cấp nên dùng khi ứng phó với tình huống khẩn cấp.

● Mặt thứ hai (mặt B) của poster

Mặt thứ hai của poster :

- Nội dung 1: các câu trắc nghiệm kiến thức về tình huống khẩn cấp.

- Nội dung 2: bài tập xử lí/ ứng phó khi gặp tình huống khẩn cấp.

Bước 3: Lựa chọn các hình thức thể hiện và kỹ thuật thiết kế poster phát triển kỹ năng ứng phó với tình huống khẩn cấp cho học sinh tiểu học.

* Poster phát triển kỹ năng ứng phó với các tình huống khẩn cấp cho HSTH được thiết kế đa dạng về kích thước to, nhỏ và thể loại bản cứng, bản mềm khác nhau để phù hợp với nhiều đối tượng sử dụng và điều kiện, hoàn cảnh sử dụng. Vì vậy cần lựa chọn hình thức cụ thể như sau:

- Kích thước poster có thể là A1, A0 treo ở tường của lớp hoặc bảng tin của nhà trường; A5, A4 đóng thành cuốn cẩm nang gáy xoắn để HSTH có thể lật, giở dễ dàng.

- Thể loại poster: Poster có thể được thiết kế bản cứng hoặc bản mềm dưới dạng đường link để giáo viên, HSTH và cha mẹ HSTH có thể truy cập.

* Có thể thiết kế poster bằng phần mềm phù hợp với một poster giáo dục, với đặc điểm lứa tuổi của học sinh tiểu học như Adobe Illustrator, phần mềm vẽ Procreate và ứng dụng Canva.

Bước 4: Thực hiện thiết kế poster phát triển kỹ năng ứng phó với tình huống khẩn cấp cho học sinh tiểu học

- Xây dựng kênh chữ ở hai mặt poster

- Lựa chọn màu sắc phù hợp với từng tình huống khẩn cấp.

- Xây dựng bố cục cho poster.

- Xây dựng kênh hình cho poster.

Bước 5: Thử nghiệm và hoàn chỉnh hệ thống poster phát triển kỹ năng ứng phó với tình huống khẩn cấp cho học sinh tiểu học

Hệ thống poster phát triển kỹ năng ứng phó với tình huống khẩn cấp cho học sinh tiểu học được đưa thử nghiệm ở trường tiểu học. Học sinh và giáo viên tiểu học sử dụng thử các poster để kiểm tra hiệu quả và tính phù hợp của poster. Sau đó, những thông tin thu thập được sau thử nghiệm sẽ giúp hoàn chỉnh hệ thống poster phát triển kỹ năng ứng phó với tình huống khẩn cấp cho học sinh tiểu học.

2.3. Thiết kế hệ thống poster phát triển kỹ năng ứng phó với các tình huống khẩn cấp cho học sinh tiểu học

2.4. Hướng dẫn sử dụng hệ thống poster phát triển kỹ năng ứng phó với các tình huống khẩn cấp cho học sinh trong dạy học và giáo dục học sinh

2.4.1. Sử dụng hệ thống poster phát triển kỹ năng ứng phó với các tình huống khẩn cấp cho học sinh trong dạy học các môn học, tổ chức hoạt động trải nghiệm ở tiểu học

Hệ thống poster phát triển kỹ năng ứng phó với các tình huống khẩn cấp được sử dụng như một học liệu trực quan, sinh động, hỗ trợ tích cực cho giáo viên trong quá trình tổ chức các hoạt động dạy học và trải nghiệm ở tiểu học. Trong dạy học các môn học, giáo viên lựa chọn poster phù hợp với nội dung bài học (ví dụ môn Đạo đức lớp 1 – bài “Phòng, tránh tai nạn giao thông”) có thể sử dụng poster “Tình huống thương tích từ sự cố giao thông”). Poster được sử dụng linh hoạt trong các pha học tập: pha khám phá (mặt A – nhận biết và ghi nhớ kiến thức), pha luyện tập thực hành (mặt B – thảo luận, xử lý tình huống), và pha vận dụng (giới thiệu, tuyên truyền kiến thức đã học).

Tương tự, trong hoạt động trải nghiệm, hệ thống poster được lựa chọn theo chủ đề (ví dụ: chủ đề “Phòng tránh bị xâm hại”) lớp 4) và hình thức tổ chức (poster bản mềm dùng trong sinh hoạt dưới cờ; bản cứng dùng trong sinh hoạt lớp hoặc hoạt động theo chủ đề). Poster giúp học sinh từng bước hình thành, thực hành và vận dụng kỹ năng ứng phó thông qua các hình thức như thảo luận nhóm, đóng vai, trò chơi xử lý tình huống. Việc sử dụng hệ thống poster không chỉ tăng tính hấp dẫn cho giờ học mà còn giúp học sinh tiểu học nhận thức rõ hơn về các tình huống khẩn cấp, từng bước hình thành kỹ năng ứng phó phù hợp với độ tuổi và thực tiễn cuộc sống.

2.4.2. Sử dụng hệ thống poster phát triển kỹ năng ứng phó với các tình huống khẩn cấp cho học sinh trong thiết kế không gian, môi trường giáo dục lớp học/ trường học ở tiểu học

Việc bố trí hệ thống poster trong lớp học, hành lang, góc học tập hay khu vực sinh hoạt chung sẽ góp phần xây dựng môi trường giáo dục an toàn, thân thiện và giàu tính định hướng.

Poster phát triển kỹ năng ứng phó với tình huống khẩn cấp khi được thiết kế bắt mắt, phù hợp với tâm lý lứa tuổi, có nội dung ngắn gọn, dễ hiểu sẽ giúp học sinh ghi nhớ lâu và chủ động quan sát, tìm hiểu ngay cả ngoài giờ học chính khóa. Những nội dung như quy trình thoát hiểm khi cháy, số điện thoại cần nhớ khi gặp nguy hiểm, các dấu hiệu của ngộ độc thức ăn... nếu được dán ở những vị trí học sinh dễ tiếp cận sẽ giúp các em rèn luyện kỹ năng tự bảo vệ bản thân một cách tự nhiên và thường xuyên.

Bên cạnh đó, việc sử dụng poster trong không gian lớp học cũng giúp giáo viên chủ động lồng ghép giáo dục kỹ năng sống vào các hoạt động thường ngày như sinh hoạt lớp, chào cờ đầu tuần, hoặc góc thảo luận. Điều này tạo nên một môi trường học tập tích cực, nơi học sinh được nuôi dưỡng tinh thần cảnh giác, chủ động và biết cách hành động đúng khi có tình huống khẩn cấp xảy ra.

2.5. Kết quả khảo nghiệm hệ thống poster phát triển kỹ năng ứng phó với các tình huống khẩn cấp cho học sinh tiểu học

Đề tài tiến hành khảo nghiệm xin ý kiến chuyên gia là cán bộ quản lý và giáo viên tại một số trường tiểu học ở Hà Nội về hệ thống poster đã thiết kế nhằm đánh giá sự cần thiết, tính khả thi, hiệu quả trong việc sử dụng hệ thống poster phát triển kỹ năng ứng phó với các tình huống khẩn cấp cho học sinh tiểu học, từ đó có những điều chỉnh kịp thời.

Kết quả khảo nghiệm cho thấy, 100% giáo viên tham gia khảo nghiệm đánh giá hệ thống poster đã thiết kế ở mức độ *rất cần thiết và rất khả thi* trong việc phát triển kỹ năng ứng phó với các tình huống khẩn cấp cho học sinh tiểu học. Về *hiệu quả* của hệ thống poster, các chuyên gia nhận định, poster là công cụ trực quan, hấp dẫn, giúp học sinh chủ động tham gia và dễ dàng tiếp nhận kiến thức về đảm bảo an toàn trong cuộc sống. Nội dung poster có thể tích hợp linh hoạt vào nhiều môn học và hoạt động khác nhau như Tự nhiên – Xã hội, Đạo đức, Tiếng Việt, Mỹ thuật, Hoạt động trải nghiệm... Poster dễ sử dụng, phù hợp với điều kiện thực tế dạy học tại nhiều trường tiểu học. Ngoài ra, giáo viên tiểu học được khảo sát cũng đánh giá poster sinh động, kích thích hứng thú học tập và phù hợp với đặc điểm nhận thức bằng hình ảnh của học sinh tiểu học; nội dung giáo dục tường minh, rõ ràng, giúp học sinh ghi nhớ tốt. Poster còn giúp giáo viên tiết kiệm thời gian chuẩn bị bài, dễ dàng tổ chức hoạt động học tập và rèn luyện kỹ năng ứng phó thông qua các tình huống minh họa và bài tập cụ thể.

3. Kết luận

Việc phát triển kỹ năng ứng phó khẩn cấp cho học sinh tiểu học rất quan trọng, giúp các em tự tin, giải quyết vấn đề và có trách nhiệm. Dù đã được chú trọng, việc này vẫn còn rời rạc và nặng về lý thuyết. Poster trực quan là công cụ hữu ích giúp học sinh dễ dàng học và thực hành kỹ năng này, hỗ trợ giáo viên giảng dạy hiệu quả hơn, đã được khảo nghiệm và đánh giá là cần thiết, khả thi, góp phần nâng cao kỹ năng và sự tự tin cho học sinh.

Thiết kế poster phát triển kỹ năng ứng phó với các tình huống khẩn cấp cho HSTH mới chỉ ở giai đoạn ban đầu, phù hợp với một bài tập nghiên cứu khoa học của sinh viên. Nghiên cứu có thể được mở rộng theo các hướng:

- *Mở rộng số lượng poster*: Hiện tại, poster chủ yếu tập trung vào một số tình huống khẩn cấp phổ biến. Đề tài có thể mở rộng theo hướng lựa chọn thêm các tình huống khẩn cấp khác để thiết kế, làm phong phú thêm nguồn học liệu về phát triển kỹ năng ứng phó với các tình huống khẩn cấp cho HSTH.

- *Mở rộng các tính năng, tiện ích*: Đề tài có thể mở rộng tính năng, tiện ích của hệ thống poster phát triển kỹ năng ứng phó với các tình huống khẩn cấp cho HSTH theo hướng kết hợp với các phương tiện truyền thông đa dạng như video, ứng dụng di động để tăng tính hấp dẫn và hiệu quả giáo dục.

- *Mở rộng phạm vi sử dụng*: Không chỉ sử dụng trong môi trường trường học, poster có thể được đưa vào gia đình, trung tâm giáo dục kỹ năng sống hoặc các chương trình truyền thông cộng đồng để nâng cao nhận thức cho nhiều đối tượng hơn.

- *Mở rộng cách thức sử dụng*: Nghiên cứu quy trình để hướng dẫn học sinh tự thiết kế các poster phát triển kỹ năng ứng phó với các tình huống khẩn cấp.

Những khuyến nghị này nhằm mục đích tạo ra một môi trường giáo dục tích cực và hỗ trợ cho học sinh tiểu học phát triển các kỹ năng sống, cụ thể là kỹ năng ứng phó với các tình huống khẩn cấp.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Bộ Giáo dục và Đào tạo. (2018). *Chương trình giáo dục phổ thông* (Ban hành đính kèm theo Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT)

- [2] PTH Mai & VTL Anh, (2017). *Giáo trình Tâm lý học sinh tiểu học*. NXB Đại học Sư phạm, Hà Nội.
- [3] Erren TC & Bourne PE, (2007), Ten simple rules for a good Poster presentation. *PLoS computational biology*, 3(5), e102.
- [4] Sari PK, Rostini D, Ahmad A, Fajariantio O & Yulistiani N, (2019), The effect of poster media on students' learning motivation in social science for primary students, In *Proceedings of the International Conference on Education, Language and Society* (Vol. 37175)
- [5] NT Thân (chủ biên), NT Giao, ĐT Hồng, NT Hương, NT Nga, (2017), *Giáo trình phương pháp dạy học các môn về Tự nhiên và Xã hội*. NXB Đại học Sư phạm Hà Nội.
- [6] NT Tuấn, (2010), Mối quan hệ giữa phương pháp dạy học và phương tiện dạy học trong dạy mỹ thuật. *Tạp chí Giáo dục*, 251, 60-65.
- [7] PD Hòa, VTL Anh, (2024). *Tổ chức hoạt động trải nghiệm ở tiểu học*. NXB Đại học Sư phạm, Hà Nội.
- [8] PV Quỳnh, PTH The, ĐM Phương (2024), Thiết kế Poster hỗ trợ dạy học phòng tránh đuối nước trong môn Khoa học 4, *Tạp chí Khoa học Giáo dục Việt Nam*, ISSN 2615-8957; e-ISSN 3030-4490 Tập 20, Số 10.
- [9] Ilic D & Rowe N, (2013), What is the evidence that Poster presentations are effective in promoting knowledge transfer? A *State-of-the-art Review*, *Health Information & Libraries Journal*, 30(1), p.4-12.
- [10] Ah-Sanaky H, (2011), *Media pembelajaran buku pegangan wajib guru dan dosen*. Yogyakarta: Kaukaba Dipantara.
- [11] Bộ Giáo dục và Đào tạo. (2021). *Danh mục thiết bị dạy học tối thiểu cấp Tiểu học* (Ban hành đính kèm Thông tư số 37/2021/TT-BGDĐT)